

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal
Bulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgőnyeim: Közlöny, Arad
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDEKEN
Egész évre 720 Lr
Fél évre 360 Lr
Negyed évre 180 Lr
Havonta 60 Lr

Hirdetések díjazás szerinti
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucurestiben 50 banival
több.

„Csökkenteni kell a nyereségvágyat!”

Bratianu Vintilla érdekes beszéde a pénzügyről. — A mai pénzügyi politikán nem lehet változtatni. — Inflációról szó sem lehet.

(Bucuresti, október 7.) A csatlakozott területek nagyiparosainak képviselői ma felkeresték Bratianu Vintilla pénzügyminisztert, akinél több rendkívül fontos közgazdasági és pénzügyi kérdésben interjúáltak. Kérték a készpénzhiány enyhítését is. A miniszter hosszú beszédben válaszolt a küldötteknek. A készpénzhiányról mondott érdekes válaszát itt közöljük.

A pénzügyminiszter beismeri, hogy pénzügyi válság van, de nem osztja a kereskedők pesszimizmusát. A válság várható volt, amikor az infláció megszűnt és áttértek a deflációra. Hasonló krízisen ment keresztül Csehszlovákia is. A válság csak akkor szüntethető meg, ha az egész világ lemond a háborúval kapcsolatos és hajlandó csökkenteni nyereségvágyát. Egész Európát megfektette a háború okozta gazdasági krízis depressziója. A pénzügyi krízis még azokban az államokban is észlelhető volt, amelyekben a valutáris megrázkódtatás nem volt olyan vehemens. Hogyne adna gondot Romániának, amikor a gazdasági konszolidáció ebben az országban olyan megpróbáltatáson ment keresztül, mint kevés országban. A belső pénzügyi helyzet megnyílvánulásánál nem tévesztendő szem elől, hogy minden olyan kísérlet, ami a belső bajok javulását idézheti elő, a külső értékek csökkentéséhez vezethet. Hogy új bankjegyek kibocsájtásához forduljon a kormány az csak is a Banca Nationala alapszabályai szerint képzelhető el, amely viszont határozottan kimondja, hogy újabb bankjegyek kibocsájtás kizárólag megfelelő aranyfedezet mellett történhetik. Ehhez ragaszkodni kénytelen a kormány és a jövőben is ragaszkodni fog. A Banca Nationalának természetes kötelessége, hogy segítse a pénzpiacot. A kormány mindent el fog követni, hogy a kereskedelmi és ipari piac stagnálását megszüntesse és a gazdasági fellendülést előmozdítsa, de az érdekelteket már most felhívja, hogy szolid üzleti mentalitás nélkül a kérdés soha megoldható nem lesz. A kormány a Banca Nationala útján újjólag támogatásban részesíti a CFR-t is a forgalom

érdekeiben. Mindezek az intézkedések azt a célt szolgálják, hogy a pénzügyi helyzet javuljon és ennek javulására fordítható legyen az az igyekezet is, amely a letérfolyamánál emelésére és stabilizálására irányul. Ezekhez azonban

szükséges, hogy az eddig követett pénzügyi politika megszakítás nélkül folytatható legyen. Reméli a pénzügyminiszter, hogy a pillanatnyi elégedetlenséget el fogja osztani Románia gazdasági fellendülése. Megjegyzi végül a pénzügyminiszter, hogy ha megfelelő feltételek mellett megoldható lesz a külföldi kölcsön, igénybe veszi azt az ország konszolidálásának mielőbbi megvalósítása érdekében.

Ausztria székében a múlt évben tettek.

A Közlöny munkatársának a vonaton tett nyilatkozata után Apponyi Albert gróf Kelenföldön szállott ki, ahol felesége és a fia várták. Apponyi kijelentette, hogy egy időre eltűnik Budapestről, mert a tárgyalások kimerítették és mert azt hiszi, hogy Budapesten egész nap keresnek, ami ismét fáradtságot jelentene.

Apponyi a Népszövetség új feladatairól

Mit eredményezett a genfi konferencia. — Bethlen és Apponyi között nem volt ellentét.

(Budapest, október 7.) Gróf Apponyi Albert, aki a népszövetségi közgyűlésen Magyarország fődelegátusa volt, most érkezett vissza Budapestre. Apponyi pontos beszámolóban fog jelentést tenni a kormánynak az utóbbi időben törtétekről, amikor a kormány vezetőférfiai már nem voltak jelen Genfben. Apponyi hosszú nyilatkozatban mondja meg a véleményét a Népszövetségről, amely, szerinte már élő valóság és már sok nemzet öntudatában él mint feltétlenül szükséges intézmény. Apponyi kijelentései szerint a szövetséggel már a legcinikusabb, ugynevezett gyakorlati politikának is számolni kell, mint hatalmi tényezővel. A magyar delegátusok részvételével és közreműködésével Magyarországot elérte az, hogy a magyar problémát a kölcsön kiállításával nem tekintik elintézettnak és belátják, hogy ezzel nem lehet napirendre térni Magyarország fölött. Meggyőződése, hogy az intenzív közreműködés a világ egy jobb rendjének felépítését alapozhatja meg és Magyarország számára is tekintélyt teremt. A lefegyverzésre vonatkozólag kijelentette, hogy az eddig működött állandó ellenőrzési bizottság munkája csak addig tart, amíg a lefegyverzési határozatok teljesen végrehajtva nincsenek. Bár a további ellenőrzés is kellemetlen Magyarország számára, mert az az országnak sok pénzbe kerül, mégis kellemesebb helyzet, mint amikor állandó bizottság dolgozott az országban. Legnagyobb eredmények tartja, hogy a nemzetközi bírálkodásról komolyan tárgyaltak, amely ha működni tud, akkor a háború tény legkiküszöbölhető. Azonban a mai jogrendet bátyázza körül az eddig tervezett, amelynek a ma-

gyar nemzet nem örülhet annyira, mint a győztesek.

Kijelentette Apponyi, hogy tapasztalata szerint beszéde a legnagyobb rokonszenvvel találkozott. Azt a leglátározottabban megcáfolja, hogy közöttük és Bethlen miniszterelnök között beszéldeik miatt ellentét keletkezett volna. Már csak azért sem következhetett ez be, mert teljesen ellenkező témákról beszéltek. Bethlen gróf csak azt köszönte meg, amit meg kellett köszönnie Magyarországnak kormányelnökének. Ő pedig csak azokról a sebokról beszélt, amelyeket Magyarország szenvedett. Korányi báró a pénzügyi bizottságban dolgozott, ő pedig abban a bizottságban, amely a nemzetközi bírálkodás elveit dolgozta ki. Élete legszebb és legkellemesebb emlékei közé tartozik az a tizenöt ülés, amelyet ebben a bizottságban dolgozott végig.

A bizottságban Európa legkiválóbb jogásza vettek részt. Apponyi hangsúlyozza, hogy milyen sokat tanult itt. Tanczos altábornagy abban a bizottságban működött, amely a hatalmi garanciák kérdéseivel foglalkozott. Apponyit annyira igénybe vette bizottságának munkássága, hogy nem jött ideje arra, hogy a közgyűlés napirendjére tűzött szociális, kulturális és humanitárius kérdésekről foglalkozzék. Ezeket más bizottságok tárgyalták le. Szórakozásra a megfeszített munka miatt nem maradt idő. Egyetlenegyszer volt csak alkalma rövid kirándulást tenni. Végül még kijelentette, hogy a szellemi együttműködés bizottsága, az ő indíványára egyhangulag hozzájárult ahhoz, hogy a magyar tudomány megmentésére hasonló felhívás tartszenek a művelt nemzetekhez, mint amint

Bratianu ünneplése Bécsben.

Az osztrák köztársasági elnök az arany becsületrenddel tüntette ki.

Bécsből jelentik: Bratianu Jónás miniszterelnök tegnap ideérkezett. Az osztrák főváros meleg barátsággal fogadta a miniszterelnököt, akinek ünnepélyes fogadtatására úgy a főváros vezetősége, mint a kormány, megtették a megfelelő intézkedéseket. A pályaudvaron Grünberger külügyminiszter és a bécsi román követség tagjai fogadták a miniszterelnököt. Az ünnepélyes fogadtatás után Bratianu miniszterelnök a román követség palotájába hajtatott, majd meglátogatta Seypel kancellárt, akivel hosszasan tárgyalt az általános politikai helyzetről és azokról a külpolitikai eseményekről, amelyek a kancellár bucarestii látogatása óta bekövetkeztek. Seypel kancellár a tanácskozás után kijelentette, hogy a miniszterelnök látogatása nemcsak a két ország kölcsönös jóviszonyának dokumentálását célozza, hanem ez alkalommal több függő kérdés tisztázását is tervbe vették. Bratianu miniszterelnök örömeinek adott kifejezést, hogy a kancellár teljesen felépült sebesüléséből, mert az ellene elkövetett merénylet egész Romániában mély megdöbbenést váltott ki. Délután meglátogatta Hainisch köztársasági elnököt, aki Bratianu az osztrák arany becsületrenddel tüntette ki. A köztársasági elnök Bratianu tiszteletére ebédet adott, amelyen a bécsi diplomáciai kar és a politikai élet számos előkelősége vett részt.

Cseh újságírók Timisoarán. Október 9-én 16 cseh-szlovák újságíró érkezik Timisoarára, ahol ünnepélyesen fogadják a vendégeket. Déli egy órakor a timisoarai Grand Hotel Ferdinándban disztribúció lesz. Délután az újságírók megnézik a timisoarai múzeumot, viznyüveket és a timisoarai belvárosi Nyári Mozgót. Este nyolc órakor a Tiszti Kaszinóban bankettet rendeznek, amelyen a helybeli hatóságok és a sajtó képviselői is részt vesznek.

Targul-Mures közönsége megszerette Szendreyt.

Minden este zsúfolt házak. — A volt aradi színészek nagy sikere. (Saját tudósítónktól.) Ma hazaérkezett Aradra Szendrey Mihályné, aki igen érdekes részleteket mondott el a marosvásárhelyi színházi szezonról, amelyet Szendrey Mihály, a volt kitűnő aradi színházigazgató szeptember 27-én nyitott meg. Már beszámoltunk arról az érdekes bérletrendszerrel, melylyel Szendrey a magyar színészet jövőjét biztosította ebben a kis, de szinmagyar városban. Szendrey öt napot lebéreltetett és két napot: a szombatot és vasárnapot a napon-ta jegyet váltó közönség számára tartotta fenn. A targulmuresi (marosvásárhelyi) közönség a legnagyobb lelkesedéssel sorakozott mellette Szendrey mögött, akiben bíztak, hogy megteremti a magyar színészet marosvásárhelyi újjászülését. Előnyös ez a bérletrendszer, amellyel biztosították azt, hogy minden darab legalább nyolcszor kerüljön színre: az öt bérletnapon, a szombat és vasárnap esti és a vasárnap délutáni előadásán. Több próbát kapnak a színészek, jobbak az előadások és biztos anyagi házisz áll a színházigazgató rendelkezésére. Az első két előadásig nem volt még minden elsőrendű hely lebérelve, azonban ezek után annyira érdeklődött kapott Szendrey, hogy már a szombati és vasárnapi napokra is kapott bérleteket. Ezeket azonban a lehetőségek szerint az öt bérlet napon osztotta el.

Eddig tíz előadást tartott Szendrey, zsúfolt házak előtt. A szent Zilahy Lajos „Süt a nap” című bájos vigjátékával nyitotta meg. Lengyel Menyhért „Antoniá”-jával és Zerkovitz „Arvácska”-jával — amely most kerül színre Aradon — folytatta. Tapos és leikes siker kísérte Szendrey társulatának minden előadását. De erre nemcsak a darabok előadásával szolgált rá Szendrey, hanem technikai kiállításukkal is. Eddig még minden darab teljesen új kiál-

litásban került a közönség elé. Új díszletek és új kosztümök tették színessé a színházi estét. Szendrey nem vásárolt régi, színházi romokat, hanem vett anyagot, a melyből díszletfestőkkel és kosztümzabókkal teljesen új dolgokat készített. Sokszor éjszakákon át dolgoztak, hogy kifogástalan kiállításban kerüljön a darab a közönség elé. Szendrey maga is együtt dolgozik színházának technikai és előadászemélyzetével, de Szendreyné-Rontay Boriska is kivieszi részét a munkából. A megnyitó előadás a meglepetés moraja futott végig a közönségen, a mikor a nagyszerűen beállított színpadot megpillantották. A színház legnépszerűbb színészei különben volt aradi színészek. Földes Miska, Sebestyén Jenő és Selme-

czy Mihály. De nagyon szeretik Halmos Micit és a Kassáról oda-került Holdy Lucit is, aki szubrett és primadonnaszerepeket játszik. A női szívek meghódítását Borovszky Oszkár a színház szép-hangu és fess bonvivánja vállalta el. A többiek is mind Jakabffy Dezső rendezésével és Kallós József adminisztratív intézkedéseivel megnyerték a marosvásárhelyi közönség szeretetét. Amikor Szendrey Marosvásármelyre megérkezett, a magyar újságírók szervezetének ottani csoportja bankettel üdvözölte a bevonuló és értékes és szép előadásokra reményt nyújtó Szendrey Mihályt. Kedves és bohém hangulat uralkodik ebben a színházban. A régi magyar színészet legemlékezetesebb eseményei ismétlődnek meg Vásárhelyen, ahol most a magyar színészet Szendrey Mihály munkássága alatt reneszanszát éli.

A romlott tej áldozata.

Súlyos beteg lett egy uriaszony, mert gipszezett tejet ivott. (Saját tudósítónktól.) Az aradi tejhamisítók lelkiismeretlensége csaknem végzetes tragédiát idézett elő egy aradi állami tisztviselő családjában. A tisztviselő neje tejet vásárolt az aradi piacon. Az árusító asszony a tejes edény alján lévő egy liter tejet adta el az uriaszonynak, aki mikor hazaérkezett, a tejet elfogyasztotta. Néhány perc múlva borzasztó fájdalmat érzett gyomrában és görcsökben fetrengve terült el a földön. Férje amikor hazaérkezett, ott találta feleségét ájulva. Azonnal orvoshoz sietett és rövid idő múlva megjelent a helyszínen dr. Luszt Ferenc hatóságos orvos, aki gyomormosást végzett a beteg asszonynon. A vizsgálat megállapította, hogy a tejben nagymennyiségű gipsz volt és az okozta a fájdalmas görcsöket. A rendőrség szigorú nyomozást vezetett be a tejhamisító kofa kézrekerítésére.

Hitlert a bajor kormány

át akarja „sibolni” Ausztriába.

Seipel kancellár szerint Hitler elvesztette az osztrák állampolgársághoz való minden jogát.

Münchenből jelentik: Bajorország ugylátszik szívesen megszábadulna kellemetlen állampolgárai tól. Erről tanuszkodik a „Miesbacher Zeitung” egy általános felhívást keltett cikke, amelyben megírja, hogy Held bajor miniszterelnök Seipel kancellártól legutóbb Bregenzben Hitler osztrák polgár jogának elismerését kérte. A kérelem oka abban keresendő, hogy a bajor kormánynak szándékában állt Hitler polgárjogának tisztázása után az ország területéről kiutasítani. Seipel kancellár azonban kereken megtagadta a bajor miniszterelnök kérésének teljesítését, még pedig avval a megokolással, hogy Hitler, aki hosszú évek sora óta nem él Ausztriában, a háborút is a német hadseregben küzdötte végig és a német politikai életben részt vett, ezáltal min-

den jogát elvesztette az osztrák állampolgárságra.

Hitler tudvalevően németcsehszlovákiai származású és Bannau-ban birt illetőséggel. — Bécsben élt 1912-ig és csak ekkor költözött át Münchenbe. Mielőtt dühös német nacionalistává lett volna, szervezett szociáldemokrata volt és derekasán kivette részét a mozgalomból. — A háborút mint hadiönkéntes szolgálta végig a müncheni háziezredben.

Pöre tárgyalásának során rákerült a szó Hitler állampolgárságára is, s ekkor azt állította, hogy ő ugyan osztrák állampolgár, de érzelmeiben és gondolatvilágában annyira német, hogy német választópolgárságának még kétségbevonása is lehetetlennek tűnik felötte.

SZÍNHÁZI MŰVESEI

* Az aradi városi színház műsora. Szerdán: Mihályiné két lánya vigjáték. Csütörtökön: Arvácska operette. Bemutató előadás. Pénteken: Arvácska operette. Szombaton: Arvácska operette.

* Bartók Béla nagysága abban van, hogy míg elődei a zeneművészetnek egy-két elemét: főképp a harmóniát mélyítették el és újították meg, addig ő felbolygatta a zeneművészet egész területét, nem hagyott érintetlenül egyetlen zenei elemet sem, mindent megújított s ezzel egy egészen új zenei felfogásnak nyitott utat.

* Mihályiné két lánya másodszer. Az aradi színház szerdán megismétli Bus-Fekete Lászlónak Mihályiné két lánya című, a kisvárosi életet karakterizáló, élénk színnel rajzolt vigjátékát. Az értékes magyar termék a bemutató szereposztásában megyen: F.-Sugár Terivel, Fekete Irénnel, Sárközi Blankával, Mészárosossal és Darvassal a főszerepekben.

* Bartók Bélát külföldi kritikusok is úgy fogják fel és méltányolják, mint a modern zeneművészet legkiválóbb képviselőjét.

* Stern Rózsi, a fiatal hegedűvirtuóz hangversenye október 14-én este 8 és fél órakor a Kulturpalotában. A gyönyörűen megválasztott műsorból megmájtjuk Tschaikowszky hatalmas D-dur hegedűversenyét, melyet Aradon már hosszú évek óta nem hallottunk, továbbá Handel, Beethoven, Hubay, Vieuxtemps és Weiniswsky gyönyörű műveit. A kíséretet dr. Szelle Károly közismert kovály zongoravirtuóz vállalta el. Jegyek előre válthatók Sándor (volt Kelet) hírlapirodában.

* Bartók Béla világhíres zongorahangversenye csütörtökön, október 9-én a kulturpalotában. Jegyek kaphatók Oláh Sándor könyvkereskedésében Aradon, a minorita-templom mellett.

* Arvácska. Csütörtökön az Arvácskával Zerkovitz-muzsika vonul az aradi színpadra. Zerkovitz Béla ezzel a zenével szingardagságot, értéket visz hallgatóság elé, amely mindenképpen elismerést hoz a számára. Bus-Fekete Lászlónak mesés szövésehez szépen simul a könnyed és mégis fülbemászó hangszerelés. Az aradi színház technikai kiállításban és művészi teljesítménnyel kel-sikra a darabért. Lengyel Irén, Zilahy Irén, Erdélyiné, Lisztayné, Szücs

TARCA

Séta a szandl Budapesten.

(A Közlöny budapesti tudósítójától.) A vénasszonyok nyarán a napsugarai aranyozzák be a pesti életet. Újra feljönnek a kis könynyü nyári ruhák — karcsú pesti hölgyeken, a gavallérok — ha ugyan akadnak még ilyenek — újra felveszik a nyári könnyű nadrágot, de mindez mit sem használ, a nap süthet nyári hévvel, de őszi hangulat van a városban, szomorú bánatos ósz. Egy sokat szenvedett korzák fáradt, megkínzott emberei szenvedik az egyre súlyosbodó pénzihiányt, a nap-nap után növekvő szegénységet, s ha végignegyünk a pesti uccán, a pár vagyonos ember, mert azért még akad ilyen is. — mosolyán kívül a legtöbb arc bánatos, a létező való küzdelem oly barázdákat vág minden arcon, legyen az fiatal, vagy öreg, férfi vagy nő. A felületes szemlélő talán észre sem veszi, hogy mennyi szin, mennyi muzsika fakul meg, halkul el a pesti életben. Csak azt látja, hogy az uccákon még mindig járnak az emberek, aránylag

elég jól öltözködik, az autombilok épp úgy vágtatnak mint régen, a Bosch-sziréna éppen úgy felborzolja idegeit, mint egy esztendővel ezelőtt, de aki kinyitja szemét és nem fél attól, hogy bánatos és szomorú lesz, amit látni fog, sok érdekes dolgot figyelhet meg az 1924-es pesti életből.

A Váci-uccán éppen úgy járnak az emberek, mint tavaly a Klausse napjában, de mennyivel kevesebben, hány arc tűnt el a korzó aszfaltjáról. A legtöbb embernek mincsen kedve manapság korzózni, hiszen ha nappalt, éjszakát összetéve szalad a pénz után, akkor sem tud keresni annyit, hogy a mai költséges élet millióit megszerezze. Kik sétálnak ma a Váci-uccában? Földbirtokosok, a legirigyeltebb társadalmi osztály, egy-két színész, többnyire szerződés nélkül, jól öltözött kóristalányok, masamódok és manzellek loholnak le és fel-felé. Egy-két lipótvárosi urihölgy, egy-két mágnásasszony, ez jme a Váci-ucca. De nem szabad még megfélekedni egyről, a vágató motorkerékpárosokról, az orditva mindent keresztültörő gépkocsikról. Pesti szokás, pesti divat. A világon másutt sehol nem engednék meg, hogy a déli korzón 40 kilopátra sebességgel vág-

tassanak motorkerékpárjaikkal és autombilkkal. Sokan háromszor-négyszer végigkorzónak motoron a Váci-uccán.

A Cizella-téren egyre kevesebb a fiakkor, már nem érdemes itt álldogálni, mondják Pest régi és híres fiakkerosai, hiába állnak pompás fogataik felfújt gumikefékkel, hiába visel fehér harisnya-kötőt a jól táplált trapper, utas nem akad. A Gerbeaud előtt is néha egy autó álldogál, bent a hüvös, pompás termekben elég lézeng egy-két ember. Sandi lehet esznek, néhány egy pohár kajit vagy vermutat iszik, de legtöbbször csak benéznek, körülnéznek és fogyasztás nélkül távoznak. — Ma már drága a Gerbeaud-uzsonna. Dél felé, ugy egy órakor ismerősök, a régi törzsvendégek áll dogálnak benn, beszélgetnek a Gerbeaud-kisasszonyokkal. di-vatról, szerelemről és inopos szerelem a pesti élet fojtogató pénztelensége. A Gerbeaud tavalyi vendégei közül ma sokan örülnek, ha ebédre van pénzük. — A Markó-uccában is képviselve van ez a tavalyi publikum, néhány külföldre szökött, ma talán Párisban parkett-táncos. Afrikában idegen-legionista, vagy valahol a Balkánon csavarog az elsikkasztott pénzrel.

Laci, Misoga, Kassai Károly, Szabadkay és Szabó Gyula a főbb szereplői az Árvácskának, melynek si-

kerében az igazgatóság maga is anynyira bizik, hogy tíz estén egymásután tűzte műsorra.

A magyar belügyminiszter furcsa kalandja.

Rakovszky Iván és a fürdőszolga. — Nem engedték be a kegyelmes urat a fürdőbe, mert nem tudta igazolni magát. — A miniszter követeli a szolga elbocsátását.

(Budapest, október 7.) Nagyon érdekes és jellemző esettel foglalkozik most a budapesti sajtó. Rakovszky Iván belügyminiszter nem régiben megjelent balatonalmádi strandfürdőjében és jegy nélkül való bebocsátását követelte a fürdő uszómesterétől, aki erre nem volt hajlandó. A belügyminiszterék hárman voltak. Két férfi és egy hölgy. Az egyik férfi sárga csizmában, fehér nadrágban és kezében kis lovagló ostorral. Ez volt a belügyminiszter, de ezt az uszómester nem tudta. A belügyminiszter megkérdezte, hogy meg lehet-e a fürdőt nézni, az uszómester erre kijelentette:

— Igen kérem, jeggyel!

— A miniszter is csak jeggyel mehet be? — kérdezte a belügyminiszter.

— Igen jeggyel, vagy a fürdőigazgatóság engedélyével.

Rakovszky erre így folytatta:

— Nos, hát tudja meg, hogy én vagyok a belügyminiszter és látni akarom a fürdőt.

Bodor Mihály uszómester erre kijelentette:

— Ezt akárki mondhatja. Testék igazolnia!

Rakovszky erre a zsebébe nyúlt, de nem talált semmiféle igazolási irást. Erre így szólt Bodor Mihálynak:

— Hát így tisztelik maguk az ország nagyjait? Vágja kiapták magukat!

Bodor, aki katonaviselt ember, erre csak ennyit felelt: — Nincs már hiapták Magyarországon, csak vigyázz állás van és csak a katonatiszteknek dukál.

— Micsoda kommunista maga? — kérdezte erre a miniszter.

Bodor Mihály nem hagyta magát: — Én nem vagyok kommunista, az egész falu igazolja, hogy ellenforradalmár voltam. Én mentettem meg a fürdő vagyonát a kommunisták körmei alól. Most sok ember felérnek mondja magát, aki kommunista volt. — Ekkor már talált végre valami igazolási irást a miniszter, mire azután az uszómester kijelentette:

— Tessék bemenni! — s erre arrébb ment, mert egy csónakot kellett kiadnia valamelyik látogatónak. A miniszter néhány percig tartózkodott társaságával bent a fürdő területén és visszatérőben megkérdezte az uszómestertől, hogy hol a csendőrség. A belügyminiszter azonnal odasietett és a csendőrsőt utasította, hogy keresse meg a fürdőigazgatóságot és követelje, hogy 24 órán belül bocsássa el az uszómestert. A fürdőigazgató a csendőrség felszólítására azonnal kihallgatta Bodor Mihályt és tanult, de mert nem látta az uszómestert bűnösnek,

nem bocsájtotta el. Másnap azután Veszprémmegye alispánja közölte a fürdőigazgatósággal, hogy Rakovszky Iván belügyminiszter személyesen tett panaszt az uszómester magatartása miatt és ugyan-csak az alispán útján kérte annak azonnali elbocsátását. Az alispán felhívása után a Balatonalmádi Fürdő R. T. nevében dr. Óváry Ferenc, a Balaton Szövetség megalapítója, volt országgyűlési képviselő, a Zsófia Gyermekszanato-

rium Egyesület ügyvivő elnöke és Veszprém város díszpolgára válaszólt írásban a miniszternek. Válaszában hangsúlyozta, hogy senki sem tudta a miniszter érkezését, mert ha tudták volna, ünneppélyesen fogadják és ez csak megtiszteltetés lett volna a fürdőre nézve. Hangoztatja, hogy a fürdőhöz a csendőrségnél sokkal közelebb van az igazgatóság, amey hívatótt lett volna a miniszter bajján segíteni. A csendőrség nem jogosult szerinte a fürdő ügyeibe avatkozni, különösen pedig olyan értelemben nem, hogy egy 24 év óta hűségesen szolgáló alkalmazott elbocsátását szorgalmazza. Egyébként Óváry dr. kijelentette, hogy bár elbocsátani az alkalmazottat, aki annak idején a fürdő vagyonát megmentette, nem hajlandók, de utasították az udvarias és előzékeny magatartásra.

A pénzügyminiszter nem tud a CFR.-mizériákról.

A nagyiparosok küldöttsége Bratianu Vintillánál.

Bucurestiből jelentik: Bratianu Vintilla pénzügyminiszter tegnap fogadta a csatolt területek nagyiparosainak és vállalatának képviselőit, akik a készpénzhiány ügyében kértek felvilágosítást. — Hangsúlyozta a küldöttség, hogy a felvilágosítás csak úgy lehet hasznára a csatolt területek iparfa és kereskedelmére, ha az megnyugtató lesz a pénzügyi krízis megoldásáról. A delegáció felhívta a pénzügyminiszter figyelmét a CFR. ki nem elégítő működésére és a teherárú szállítások mizériáira, amelyek alkalmas jelenségek arra, hogy a csatolt területek iparát tönkretegyék. A pénzügyminiszter csodálkozásának adott kifejezést, mert eddig a kormány hat milliárd lejt adott a CFR. vagonparkjának növelésére és a forgalom megjavítására. A vasutigazgatóságoktól érkezett jelentések szerint a forgalmat kielégítőleg bonyolítják le, tehát a CFR. ellen felhozott panaszok jogosulatlanul látszanak. A delegáció vezetője erre megjegyezte, hogy a pénzügyminisztert rosszul informálták, mert a CFR. gyenge teljesítményéről mindenki tud már, csak a kormány látszik tájékozatlannak. Szóba került ezután a faexport és a kivitelre szánt petroleum termékek 50 százalékos kiviteli illetéke. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy erre szükség volt a kivitel mérséklése szempontjából, mert a faexport már olyan méreteket öltött, hogy hovatovább erdélyi fa nélkül marad Románia, ha nem korlátozzák a kivitelt. A küldöttség ezután a közösi és forgalmi adók miatt panaszkodott. Kérték a pénzügyminisztert, hogy válaszoljon a csatolt terüle-

tek kereskedelmi kamarái által ez ügyben eléje terjesztett közös memorandumára. Beismerte a pénzügyminiszter, hogy a forgalmi adó a háborús megterhelések következménye, de nem áll módjában eltörölni, mivel e révén az állam egy milliárd bevételre számíthat. A kormány már tervbe vette, hogy a forgalmi adót lassanként közvetett adókkal fogja pótolni. Beszéde végén annak a reményének adott kifejezést, hogy felvilágosításai eloszlatták a csatolt területek nagyiparosainak aggodalmát és a kormány intézkedései megszüntetik a válságot. (A készpénzhiányról szóló miniszteri választ lapunk más helyén közöljük.)

A nagybeteg Anatole France

A világhírű író menthetetlen.

(Páris, okt. 7.) Anatole France-nak, a világhírű francia írónak állapota ma már tényleg aggodalomra ad okot. Toursból, ahol Anatole betegesen fekszik, a legrosszabb hírek érkeznek a kiváló író állapotáról. Az agg költő ereje szemlátomást fogy és már semmi iránt sem érdeklődik. Szellemi erejének ruganyossága is elhagyta. Kezelőorvosai már lemondtak minden reményről, hogy megmenthetik az életnek. Tegnap este a következő jelentést adták ki a beteg állapotáról: — Általános állapota, hőmérséklete és érverése változatlan. A beteget nehéz táplálni és erőllapota is rohamosan csökken.

Anatole France április tizenhatodikán töltötte be nyolcvanadik születésnapját, de már egy-két év vagy egy fél esztendeje ágyban tölti a nap tulnyomóan nagy részét. A súlyos gyengeségi tünetek miatt. Így France barátainak köre már hosszabb ideje el volt készül-

ve arra, hogy a francia toll nagy mestere bucsuzni fog az élők sorából. Anatole France-ot felesége ápolja és régi barátai közül többen betegágyához siettek.

HOGYALL KALEJ?

1924. okt. hó 7-én 100 lejért adtak:

Nálunk:

2.78.5 svájci frankot
9.80 francia frankot.
42.000 belföldi magyar Koronát.
38.500 osztrák koronát.

Zürichben 2.77.5 frankot

Párisban 10.10 frankot

Budapestben 415000 koronát.

Kosztka Istvánt szabadlábra helyezték.

A perdöntő jelentőségű szerelmes level.

Budapestről jelentik: A Rökk Szilárd-uccai halálos végű családi dráma letartóztatott hősnének, dr. Kosztka István pénzügyi főtanácsosnak a fogvatartását rendelte el a vizsgálóbíró. Ismeretes, hogy úgy dr. Kosztka István, mint védője, dr. Kelemen ügyvéd főfolyamodást jelentettek be a végzés ellen, úgy, hogy szombaton délben már a büntetőtörvényszék vádpanácsa elé kerültek az akták. Időközben a bűnpör iratai közé került egy perdöntő jelentőségű levél, amely lényegesen Kosztka javára módosítja a büntető jogi minősítést. A pörös aktákhoz csatolt levelet Kosztka felesége írta az alvezredesnek. Ez a szerelmes levél tele van áradozó szólamokkal, érzélgős és érzelmes kitételekkel.

Bizonyíték ez a levél arra, hogy dr. Kosztka Istvánnak lelki fölindulása, féltékenységből származó idegessége és öntudatlan megbomlása nem volt indokolatlan.

A vádtanács ma elrendelte Kosztka István szabadlábrahelyezését.

Horthy fia a bíróság előtt.

Párhajvetség miatt folyik ellen az eljárás.

Budapestről jelentik: A büntető törvényszék Vásárhelyi-tanácsa előtt mint vádlott jelent meg tegnap ifjabb Horthy István harmadéves műgyet. hallgató, Horthy Miklós kormányzó legidősebb fia.

Horthy István egyik vezetője a főiskolai hallgatók bajtársi szövetségének, a Mefhosz-nak és a szövetség egyik gyűlésén összehívott Kégl György joghallgatóval, Kégl János dr. nyugalmazott pestvármegyei jegyző fiával. Az összehívott találkozás kapcsán Kégl titileg inzultálni akarta Horthyt, azonban megakadályozták ebben. Az affér lovagias uton folytatódott és a múlt év december 12-én Kégl és Horthy a Santelli-féle vívóteremben kardpárbajt vívtak, amely sebesülés nélkül végződött.

A párbajozó felek ellen párbajvetség miatt megindult az eljárás.

Iső aradi arany- és ezüstárúgyár

D. BRANDESZ
ARAD, Piața Avram Iancu 7.

Vesz minden mennyiségben tört és korona ezüst a legmagasabb árban

A szombati tárgyaláson a beidézett vádlottak és tanúk közül csak Horthy István jelent meg; ellenfele, valamint Koós Miklós őrnagy

szárnysegéd, aki a párbajnál mint vezetősegéd működött, távolmaradtak. A bíróság emagolta a tárgyalást.

Már Ferenc József is véget akart vetni a háborúnak.

Egy előkelő politikus érdekes feljegyzése. — Szájkosártörvény uralkodott a Burgban.

(Budapesti levél.) Igen érdekes feljegyzéseket közöl a Fester Lloyd azokról az eseményekről, amelyek 1916. november 11-én I. Ferenc József szobájában Schönbrunnban és november 12-én Pleszben a német császár főhadiszállásán történtek. A feljegyzések, amelyek egy legnagyobb rangú és feltétlenül megbízható férfi naplójából valók, arra tesznek tanúságot, hogy Ferenc József császár és király bár környezete minden kellemetlen dolgot eltitkolt előtte, még is jól volt értesülve mindazokról a hajókról, amelyek már szinte lehetetlenné tették a monarchia hadviselését és békét óhajtott kötni.

November 11-én tíz nappal az uralkodó halála előtt már nagy volt az aggodalom a király környezetében. Az uralkodót súlyos bronchitis kínozta, láza volt és bár egyelőre napi beosztásában és élelmézésében nem történt változás, még is arról tanácskoztak már az orvosok, hogy minden eshetőségre azonnal Bécsbe kell hívni Károly trónörökösét, aki megjelenését, hogy az uralkodót fel ne izgassa, akár a saját rosszullétével magyarázza meg, akár pedig, hogy eljött megköszönni a vezérkarhoz való beosztását és vezérezredessé váló kinevezését. Amugy is már hónapok óta „szájkosártörvény” volt érvényben, azaz mindenkit, aki az uralkodó elé került, a szárnysegédek kioktatták, hogy semmiféle kellemetlen dolgot ne hozzon szóba, mert végzetes lehet a betegre nézve. Az említett napon, november 11-én délután egy órakor jelent meg a nagyrangú ur a királynál. Őt is arra kérték, és pedig nyomatékosan, hogy a hadviselés minden nehézségéről, különösen pedig az alpesi országok éhínségéről ne szóljon egy szót sem. Az így preparált nagy ur a fogadtatásról ezt írta naplójába:

— A fronton történő eseményekről a császár rendkívül pontosan volt értesülve és általában minden politikai kérdésről jobban volt értesülve, mint ahogy sejtettem. Tölem még sok részletet akart megtudni...

Az angolokat a világtörténelem legnagyobb gonosztevőinek mondta. Ők voltak a valódi felidezői a háborúnak, ha látszólag más események is idézték fel a háborút. A császár Ausztria belügyi kérdéseiről is jobban volt tájékozott, mint ahogy hinnők. Komornyikja és más bizalmas emberei besugtak neki mindent. A hadsereg ellátásáról és az utánpótlásról a miniszterek mindent elhallgattak és engem megkértek, hogy erről egy szót se szóljak a császárnak, mert egészségi állapota miatt óvni kell őt minden felindulástól. Társalgásunk folyamán azonban legna-

gyobb meglepetésemre a következőket mondotta a császár:

— Eddig elért eredményeinkkel valóban meg lehetünk elégedve, de ki kell tartanunk... Nagy gondot okoz nekem az ellátás, nem annyira a hadseregé, mint az egész népé. Az alpesi tartományokban, Stájerországban, Tirolban, Salzburgban, Krajnában, Karintiában rosszul áll az ellátás dolga. A hadsereg pótlása is gondot okoz nekem. Lassanként kifogyunk. Háromnegyed évig még csak kibírjuk, Istenbe vetett hittel nézünk a jövőbe, de megérted, hogy én öreg ember a béke után vágyódom. Ez a megpróbáltatás tulsok nekem. Ezt Pleszben illetékes helyen megmondhatod, hiszen eljutsz oda, mert úgy hallom, Vilmos császár beteg.

A nagyrangú látogató elutazott Pleszbe Vilmos császárhoz. Erről ezt mondja a napló:

— Pleszben Őfelsége Vilmos császár aki kissé meg volt ivulva, a legszívesebben fogadott. Mindenről azonnal jelentést kellett tennem. Ferenc József császár üzenése látható izgalom nélkül ezt mondta: Ezt el kell mondanod Hindenburgnak és Ludendorffnak, mert fontos és érdekes.

Tovább így folytatja a napló:

— Öt órakor Hindenburg vezértábornagyhoz, a nagy vezérkar fejéhez utaztam. Jeletemet tettem neki arról, amit Ferenc József császár mondott nekem. A császári szavak nagyon kevésbé kedvező fogadtatásra találtak: Hindenburg szószerint ezt mondta:

— Mindig csak Ausztria! Most cserben akarnak bennünket hagyni az osztrákok. Nem ismerem félre az egyes országokban levő nehézségeket, jól ismerem őket, de ezentalul kell magukat tenniük az osztrákoknak is. Jóakarattal minden megy!

Mialatt Hindenburg beszélt, belépett Ludendorff is. Erről a napló ezt mondja:

— Ludendorffnak is elmondtam az osztrák császár üzenetét. Ludendorff mindjárt felpattant: „Az osztrákokban egyáltalán nem lehet bízni, nem végeznek semmit, már régen belefáradtak a harcba. Most mindent abba akarnak hagyni. Jobb, ha egyedül vagyunk, mint velük szövetségben, csak bosszúságot okoznak!”

Siron tul.

Dráma. :: Lillian Gray, Pethes Imre, Zilahy Gyula, Pázmáné és Pázmán Ferencsel

Bemutatója ma szerdán, csütörtökön és pénteken az aradi

Apollóban

Moravcsik Ernő tanár haldoklik.

Vérmérgezést kapott foghuzásból.

(Budapest, október 7.) Dr. Moravcsik Ernő, Európa leghíresebb orvostanára ma olyan súlyosan megbetegedett egy rosszul sikerült fogorvosi műtét következtében, hogy be kellett szállítani a Verebely-klinikára. Hetekkel ez előtt az orvostanár egyik fogát fájni kezdett. Rövid szenvedés után Moravcsik tanár elhatározta, hogy a fogat kihuzatja. Foga kihuzatása után azonban a foghuzás megdagadt, de nem hederített rá az orvostanár, azt hitte, hogy foghuzás következtében beálló komplikáció okozta a daganatot és az hamarosan elmúlik. Előadásokat is tartott dagadt arccal, de amikor látta, hogy a daganat nem múlik, akkor ismét fogorvoshoz fordult. A fogorvos azt hitte, hogy a kihuzott fog mellett levő másik rossz fog okozza a daganatot és ezért azt is kihuzta. A daganat azonban nemhogy elmúlt volna, hanem még jobban növekedett, sőt az orvostanár torka is bedagadt. Heves és gennyes kötőszövetgyulladás keletkezett. Moravcsikot, aki a legkitünőbb elme- és idegyógyászok egyike, most már annyira kínozta a láz, hogy beleegyezett, hogy bevigyék a klinikára. Betegsége komplikációjaként még tüdőgyulladás is fellépett, úgy, hogy a 66 éves orvostanár betegsége a legnagyobb aggodalomra ad okot.

SPORT

O Az erdélyi sport nagy gyász. Clujról (Kolozsvárról) jelentik: Oriási részvét mellett temették el tegnap délután Jakobi Dezsőt, a Haggibor nevű sportegyesület ismert és kedvelt középfejezetét. Jakobi huszszor játszott Kolozsvár és ötször pedig Románia válogatottjában. A népszerű futballista temetésén, amely délután háromtól este hétig tartott, 15.000 ember vett részt. Az üzleteket, amerre a temetési menet elhaladt, a temetés tartamára bezárták. Az összes hivatalos testületek küldöttségileg vettek részt a temetésen és koszorút helyeztek „Dudi” sírjára. Jakobi különben a sport áldozata, mert pár héttel ezelőtt a cseh-román válogatott mérkőzésén súlyos belső sérülést szenvedett és ez okozta halálát a 26 éves korában.

O Pósta Sándor félti a magyar vívósportot. Budapestről jelentik: A magyar sportkörökben nagy feltűnést keltett, hogy dr. Pósta Sándor, a kardvívás olimpiai bajnoka kilépett régi egyesületéből, a MAFC-ból és az NVC-be lépett. A klubcserét egy érdekes levéllel indokolta meg, amelyet dr. Hajdu Marcel, a Vívó Szövetség egyik alapítójához intézett. A levélből kitűnik, hogy a magyar vívósportot nagy veszély fenyegeti, a szövetség vezetőségének egy része elszéledt, a megmaradottak pedig nem dolgoznak a régi munkakézzel. A Vívó Szövetséget egyetértés híján az összeomlás veszélye fenyegeti. A levélben a bajnok kijelen-

ti, hogy az eddig elért sikerei arra kötelezik, hogy amit elsajátított ambíciózus bajtársai javára gyümölcsöztesse. Ezt pedig a sportszerűen adminisztrált NVC-ben érheti leginkább el.

A megsértett főrabbi.

Harcok az oradea-marej zsidóság körében.

Oradea-Mareról jelentik: A nagyvárad ortodox zsidóság körében néhány héttel ezelőtt szakadás történt. A négy hét előtt szeptember 7-én Nagyváradon megtartott országos zionista kongresszus első napján program szerint délután 4 órára a zárdauccai ort. templomban esti istentiszteletre gyűltek össze a zionisták. Nussbaum Sámuel hitközségi elnök, aki egyben a Zsidó Nemzeti Szövetség alelnöke, ennek az istentiszteletnek a megtartására a vallási ügyekben orthodox felfogás szerint, irányításra egyedül hivatott Fuchs főrabbi engedélyét nem kérte ki, sem őt erről előre nem értesítette. Mikor a 6 órai esti imára a templomba ment a főrabbi, értesült, hogy a zionisták már megtartották teljes kivilágítás mellett az ünnepi istentiszteletet. Az egyházi minőségében magát súlyosan sértve érző Fuchs főrabbi erre kijelentette, hogy míg a hitközségi elnöktől és előjáróságtól e sérelemért elégtételt nem kap, nem lépi át a zárdauccai templom küszöbét. És négy hét óta nem is lépte át, mivel az időközben folyó béketárgyalások nem vezettek eredményre. Az újévi ünnepeken a főrabbi és hívei a kolozsvári-uccai templomban tartották az istentiszteletet.

Az ortodox zsidók tegnap, hétfőn délután a nagyvárad Meteor éttetemen nagytermében tiltakozó gyűlést tartottak a hitközség vezetősége ellen és egyhangulag olyan határozatot hoztak, amellyel a méltóságában megbántott Fuchs főrabbinak elégtételt szolgálnak. A hitközség vezetőségével szemben igen ellenséges a hangulat. Valószínűleg Nussbaum elnök és az előjáróság lemond és új választások lesznek a nagyvárad ortodox hitközségnél.

Harc IV. Károly naplója körül.

A volt király titkára cáfolja a híreket, mintha a napló adata nem lenne hiteles.

(Bécs, október 7.) A bécsi sajtóban és ennek nyomán a magyar sajtóban is napvilágot látott az a hír, hogy néhai Károly elhunyt magyar király naplója, amely a müncheni „Verlag Für Kulturpolitik” kiadónál 1924. november elsején jelenik meg, hamisítvány. Minthogy a memoáriródalom kétségkívül nagyjelentőségű dokumentumáról van szó, a Közlöny bécsi szerkesztősége telefonon felhívta a Reichenauban tartózkodó báró Werkmann Károlyt, néhai Károly király volt titkárát, aki a szóban forgó ügyről a következőket jelentette ki:

— Mivel én vagyok az, akinek a megboldogult uralkodó saját jegyzetei alapján az 1921. év eseményekben gazdag husvét napjairól vonatkozó emlékezéseit lediktált

én vagyok hivatott a „Verlag Für Kulturpolitik“ kiadó könyvének hi-telességéről illetékes ítéletet mon-dani. Kijelentem ezennel, hogy mindaz, amit a müncheni „Verlag Für Kulturpolitik“ a várt publiká-cióval kapcsolatban közölt és hír-detett, a tényállásnak teljesen és tökéletesen megfelel és hogy egyes lapok ellenkező állításai tisztára légből kapott koholmány.

A müncheni kiadó-cég is megcá-folja a laphíreszteléseket és hang-sulyozza, hogy szigorúan autenti-kus anyagról van szó.

HIREK

Bernhard Shaw utálja a mozit.

Tesujió kritikát mondott a mozi-da-rabokról.

Bernard Shaw-val, az ünnepeit drámáival beszélgetett amerikai életrajzírója, Archibald Hender-son.

A beszélgetés a költő ebédijében folyt le, melynek falát egy vörös-sárga-kék impresszionista kép tar- kitotta, Shaw portréja. A dráma-író hosszú karjával hadonászva, csontos és ideges ujjait kinyújtva érvelt. Az amerikai mindenekelőtt azt kérdezte tőle, hogy a mai mo- zipar felendülése használ-e a drá- maíródalomnak.

— Nem — válaszolt a költő — ez az óriási arány természetessé teszi, hogy a középszerűség érvé- nyesül. A mozi az amerikai millió- mosra, a kínai kulira, a főorvosi nevelőnőre és a falusi pincérlány- ra egyaránt számít, minthogy mindentűt és mindenkinek tetsze- ni óhajt. Csöpög a kenetességtől, de azért az erényt nem meri ped- zeni. Elsőrangú írőkkaal nem irat, hiszen a demokrácia mindig a má- sodszerűségeket kedveli.

Az amerikai ezután azt a kér- dést tette föl, vajjon mi biztosítja majd a film művészi fejlődését. Shaw majdnem ingerülten felelt:

— Irjanak jobb filmeket, ha tudnak: más mód nincs. A fejlő- dés a központból indul ki, nem pe- dig a felszínről. Ha elviszik ma- egy ópiumevő álmát Losangelos- he, azonnal megrendezik, minél- többe kerül, jobban hisznek a szer- zőnek. Igazi északsarki expedíció, igazi tüzhányó, igazi Forum Ro- manum mind a helyszínen van. Jaj azok a keleti kéjgyönyörök, melyeket egy hajósinas képzel el.

Végül aziránt érdeklődött az amerikai, miért nem filmesítették eddig Shaw egyetlen drámáját sem?

— Mert nem engedtem meg — válaszolta. Az a szindarab, mely- nek nincs szövege, csonka s azok

a filmek, melyeket szindarabokból készítettek, unalmas holmik, kivé- ve akkor, ha szövegük oly csapni- való, hogy jobb elhagyni, mint megtartani. Klasszikus drámákat színrehozni, szöveg nélkül, pusztán a jelenetvezésüket megtartva annyi, mintha a szobrász agyag- vázát tartó vasszerkezetet állíta- nák ki szobor helyett.

— Totisz Rezső memoránduma a pénzügyminiszter előtt. Totisz Re- zső, a timisoarai Gyapjuipar vezér- igazgatója a múlt évben memorandu- mot adott át Bratianu Vintilla pénz- ügyminiszternek. A memorandum- ban kifejtette, hogy miképen lehetne Románia zilált pénzügyi viszonyait rendbe hozni. A memorandum szer- rint a gyári és ipari értékeket kell a külföldi kölcsön fedezetéül megne- vezni és áttérni ezután az arany- lejre. A vezérigazgató a napokban is- mét Bucuresiben volt, ahol kijelen- tették, hogy a napokban ankétet hív- nak egybe, amelyen Bratianu Vintilla pénzügyminiszter is részt vesz. Az ankétén részletesen tárgyalás alá ve- szik Totisz Rezső javaslatát.

— Az izraeliták nagy ünnepe. Ma van az izraelita vallásuk legnagyobb ünnepe: az engesztelés napja (Jan- Kipur), amit hosszunapnak is szok- tak nevezni. Az összes izraeliták böj- tölnek ezen a napon és az imaházak megtelnek az imádkozókkal. Az izrae- lita vallású kereskedők és iparosok bezárják üzleteiket és műhelyeiket és így a városon is meglátni, hogy ün- nep van. Az ünnep kedd estétől szer- da estig tart.

— Szálloda, kávéház, vendéglő, bodega és korcsmatulajdonosok je- lentkezése. A temesvári rendőrpre- fektura a következő hirdetményt bo- csájtotta ki: Hivatkozással az idege- nek és nyilvános helyiségek ellenör- zéséről szóló törvény 16. paragrafusa- rá, felkéretnek az összes temesvári szálloda, kávéház, vendéglő, bodega és korcsmatulajdonosok, hogy jelen- rendelet közzétételétől számított 8 napon belül jelentkezzenek a teme- vári rendőrprefektura I. em. 67. sz. szobában, magukkal hozva kérvényü- ket a nyitási engedély megadása vé- ggett. Akik jelen rendeletnek nem tesz- nek eleget, azok a törvény szerint büntetve lesznek. Dr. Valeriu Liuba, rendőrprefektus.

— Lemondott a magyar külügy- miniszter. Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó ma leg- felsőbb kéziratával felmentette álla- sától Daruváry Géza külügyminisz- tert. A kézirat hangsúlyozza, hogy Daruváry felmentése saját kérelmére történt és köszönetet mond azokért az értékes szolgálatokért, amelyeket a külügyminiszter az ország számá- ra tett. Daruváry lemondása politikai körökben nem okozott nagyobb meg- lepetést, mert tudták, hogy már ré- gebben foglalkozott a lemondás gon- dolatával. Utóda még nem ismeretes és a külügyminiszteri tarcát egyelő- re Bethlen miniszterelnök veszi át.

Koldusgyerekből Kina diktátora.

Egy felkelővezér érdekes pályafutása. — Interju a nagy emberrel.

Párisból jelentik: Shanghai ka- pu előtt már hetek óta tart a vé- res kínai polgárharc. Li-Hung- Csang serege a shanghai várba zár- va harcol a túlnyomó erővel bíró Csi-Si-Yuanggal, aki a modern ha- dászati technika fegyvereivel bő- ven el van látva. Mindkét sereg vezetője tulajdonképpen csak gyenge báb, egy ügyes Kalandor Tsang-Tso-Lin kezében, aki csak a kedvező pillanatra vár, hogy a hatalmat teljesen a maga kezébe vegye át. Az egykori koldusgye- rek számoitevő embere lett a 400 millió Kinának. A japán-kínai háboru alatt a koldusgyerek egy- hat tagból álló banda vezére lett és a banda napról-napra nagyobb lett. Végre egész Kinában rette- géssel ejtették ki Tsang-Tso-Lin nevét, mint a legvakmerőbb rab- lóét. A japánok tudták, hogy nagy hasznukra lehet a bandita és her- ceci jutalmat ígértek neki, ha se- gítségükre lesz. Két év múlva a banditának 15.000 katonája volt és egy egész tartomány diktáto- ra. Hatalma napról-napra növeke- dett és az utóbbi időben Mand- zsuria korlátlan ura lett. Albert Londres, egy párisi újságíró kínai tartózkodását felhasználta arra, hogy a diktátorral interviút foly- tasson. A napot nem választotta meg nagyon szerencsésen, mert ugyanaz nap végeztette ki a dikta-

tor saját apósát, mert Kéi falu- veje nevében megzsarolt és a pénzt és értékeket magának tar- totta meg. Ugyanaz nap végeztet- te ki rendőrfőnökét is. A diktátor palotájának egyik pompás szönye- gekkel díszített szobájában fogad- ta az újságíró. Egy ottománon feküdt, jobbról és balról három ha- talmas felfegyverkezett testőr ál- lott, a szobában egy spanvolfal mögött pedig három detektív vi- gyázott. Kis sovány emberke, aki inkább egy fakir benyomását kel- tette, mint egy vérengző tiránnusét.

— Ne félj — jelentette ki tolmácsa által — vendégem vagy és semmi bajod sem lesz.

— Kérdezze meg — mondta Londres a tolmácsnak — hogy Pe- king ellen vonul-e a vezér. — A válasz elmaradt, a diktátor moz- dulatlanul feküdt az ottománon. — Kérdezze meg — folytatta az újságíró — hogy gondolja-e, hogy Kinában rövidesen nyugalom lesz? — A tolmács halálsápadt lett és vacogó fogakkal fordította le a kérdést. A válasz ezúttal is elmaradt, a diktátor csak né- hány szót mormogott maga elé. — Kina nagy — fordította a tolmács. Az interviúnak vége lett, a tiránnus ugyanis közben elaludt. Csendesesen vezették ki a kíváncsi újságíró az egykori koldusgye- rek pazar palotájából...

— Betiltott temesvári német lap. A timisoarai hatóságok tudomására hozták a Timisoarán megjelenő Schwäbische Volksprese napilap ki- adóhivatalának, hogy a lapot továb- bi intézkedésig betiltják. A lap kiadó hivatala elhatározta, hogy Bucures- tiben megteszi a szükséges lépéseket a lap zavartalan megjelenésének ér- dekében.

— Idegenek jelentkezése. Az aradi államrendőrség felhívja az összes Aradon levő, vagy a városba érkező idegeneket, hogy a szigurancán való jelentkezésük után a rendőrségen is jelentkezzenek a Népesedési Hivatal- nál. A nem jelentkezőket 500—1000 lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtják és azonnal el kell hagyniok a város területét.

— Háztulajdonosok és főbérlők fi- gyelmébe. Az aradi államrendőrség felhívja az összes háztulajdonosokat és főbérlőket, hogy az albérlők ki- és beköltözését okvetlenül jelentsek be a Népesedési Hivatalnál. A butoro- zott szobában lakóknak is a rendőr- prefektura igazolványával kell bizo- nyítani szükség esetén, hogy az ara- di rendőrségnél jelentkeztek. A ren- delet-ellen vétőket 500—1000 lejig terjedő pénzbírsággal sújtják.

— Étkezésnél sokat megtakarít, ha bérlőtűzetet vesz az aradi Központi étteremben.

— Elhunyt magyar képviselő. Bu- dapestről jelentik: A jánoshalmi vá- lasztókerület volt képviselőjét, Nagy Pált, vasárnap temették el Jánoshal- mán. A volt képviselő azzal tette an- nak idején emlékezetessé nevét, hogy a botbüntetési javaslat tárgyalásá- nál kijelentette, hogy ilyen emberie- len törvényt sohasem fog megszavaz- ni. Amikor a javaslat mégis keresztül ment, kilépett a kiszagda pártból, a melynek tagja volt. A képviselő a fel- sőbácskai kiszagda vezére és a füg- getlen földműves szövetség elnöke volt. A földműves szövetség a teme- tésen Drózd Győző képviselővel és dr. Kollmann Dezsővel képviseltette magát.

— Orvosi hír. Dr. Werner Sán- dor bőrgyógyász, a nemi betegségek szakorvosa, külföldi utjáról hazaér- kezett és rendelését újból megkezdte Arad, Piata Avram Iancu (Szabad- ság-ter) 2. sz. alatt. Röntgen- és kvarcfénykezelés.

— Bartók Bélát, a jelenkor egyik legnagyobb zeneszerzőjét és zongor- aművészt mindenkinek, aki a zene bármely fajtája iránt érdeklődik, akár hiva a modern zenének, akár nem, okvetlenül meg kell hallgatnia.

— Halálos szerencsétlenség. Halálos végű baleset történt tegnap délután Siria (Világos) községben. — Tighirean Tódor 63 éves gazdálkodó háza tetején javított és munka közben lecsuszott a tetőről. A gazdálkodó oly szerencsétlenül zuhant le a különben alacsony tetőről, hogy nyomban meghalt.

— Bartók Béla munkássága nemcsak a múltban gyökerezik s nem csupán elődei példájából meríti igazolását. Az ő művészete főképpen a ma élő természeti valóságban létező népköltészetre támaszkodik: onnan veszi költői imperesszióit, ott találja meg eredeti felfogásának indítékait. Ez a népköltészet bátorítja, emeli és gazdagítja, de ugyanakkor önkénytelenül is köti és mérsékli s újításainak természetes mértékét szabja.

— Legjobban tanít Hegedűt, zongorát dr. Mezey, Zay, Arad, Strada Bratianu 21.

— Gyermekkocsik nagy választékban Hegedűsnél, Atadon.

— Vakmerő betörés. Vakmerő betörés történt tegnap Borossebesen. Ismeretlen tettesek az éjszaka folyamán behatoltak Weta Anna községbeli lakos házába és 15000 lej értékű pénzt és ruhaneműt loptak el. A károsult feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást.

Kilopták a halottak szájából az aranyfogakat.

Egérhúst etettek a betegekkel. — Botrányos állapotok egy kórházban.

Stuttgartból jelentik: Szenzációs és a maga nemében páratlan bünygyben tartott tárgyalást tegnap a stuttgarti esküdtszék. Egy Lempe nevű 75 éves öregember állott a bíróság előtt, mert három embert akart elpusztítani és azután önmagával végezni. Az öregember eddigi élete valóságos regény. Hetvenéves korában elvesztette az infláció következtében egész vagyonát és öngyilkosságot kísérelt meg. Azonban ez nem sikerült és bezáratották a szomszédos cannstatti kórházba, ahol nemsokára felgyógyult. Ott kérésére alkalmazták is. Azonban nemsokára igazságérzete végzetes lépésre készítette. A kórházban botrányos állapotok uralkodtak. A betegek részére beteg állatokat vágtak, sőt az ételekbe még egérhúst is kevertek. A halottak szájából kilopták az aranyfogakat és minden elképzelhető módon kineztek a betegeket. Feljelentést tett az államügyészségen, ahol azon-

ban nem indították vizsgálatot. sőt Lappét elbocsátották a kórház kötelékéből. Ekkor elhatározta, hogy egyéni igazságszolgáltatással véget vet a botrányos állapotoknak. Először Vogl főszámtanácsos ellen akart merényletet elkövetni, de revolvere csütörtököt mondott. Két másik kórházi főhivatalnok ellen megkísérelt merénylete is meggyúsult. A vádlott előadása nagy hatással volt az

esküdtekre és a bíróságra. Lampe végül kijelentette, hogy nem bánta meg tettét és kész megismételni, ha kiszabadulása után hasonló állapotok uralkodnak a kórházban. Az esküdtszék a lehető legenyhébb büntetéssel, három évi fegyházzal sújtotta az öregembert, mert — mint az indokolás mondja — tettét a túlzott igazságérzet kirobbanásának minősít.

A budapesti Ritz-szálló rémregénye.

Három hónapig félig meztelenül bezárva egy emeleti szobában. A szadista hajlamu orosz kamaranékesnő furcsa kevtelése.

(Budapest, október 7.) Hihetetlennek látszó és megdöbbentő esemény tartja izgalomban a budapesti társaságokat. Egy tizenkilenc éves, csinos, szőke varróleányt három hónapig bezárva tartottak a Ritz-szálló 100—101-es számú kétszobás lakosztályában. Fogságából teljesen megtörve és betegen sikerült elmenekülni Mészler Matildnak, akit Reöde Sarolta, egy orosz származású kamaranékesnő tartott a világtól elzárva. A kamaranékesnő híres excentrikus hajlamairól, de mégis érthetetlennek tartják, hogy a 19 éves varróleányt miért tartotta félmeztelenül három hónapos fogságban. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a kamaranékesnő még júniusban telefonált a Magyar Háziasszonyok Országos Szövetségének és kérte, hogy a Ritzben levő lakására küldjenek egy varróleányt, akit néhány napig foglalkoztat majd. A szövetségben tudták, hogy Reöde Sarolta előkelő nexusai révén rengeteget költ ruhára és így örömmel vették rendelkezését. Reöde Sarolta néhány esztendővel ezelőtt került Magyarországra és azóta állandóan a Ritzben lakott. Hosszú időn keresztül a szentpétervári operánál működött, majd Párisban, Berliben és Bécsben rendezett nagyszabású hangversenyeket.

A kamaranékesnőhöz elment tehát Mészler Matild, akit ettől kezdve hiába vártak a szövetségben, de hiába várta haza lakásadónője is. Lakásadónője, özvegy Virág Dénesné, amikor a leány sokáig nem jelentkezett, érdeklődött utána a szövetségben és amikor megtudta, hogy hova küldték, elment a Ritzbe is. Itt bejelentette magát a személyzettel és kérte a művésznőt, hogy beszélhessen Mészler Matilddal.

— Nem lehet Mészler Matilddal beszélni, — mondták, — nagyon el van foglalva és a művésznő nem engedi meg, hogy bárki is betegye a lábát lakásába.

Érthetetlen volt az özvegyasszony előtt, hogy ne lehessen Mészler Matilddal, aki már esztendő óta gondjai alatt áll, néhány

szót váltania. Járt, de hiába járt a Ritzbe, mert mindig elutasították. Végre a sok elutasítás után beletörődött abba, hogy talán Mészler Matild nem akar visszatérni hozzá és a lakásból ki is jelentette. Hónapok teltek el, amikor most egy lesoványodott, elcsigázott, kétségbeesett és tönkrement nő jelentkezett Virág Dénesnének, aki a legismert rá a sápadt leányban arra a kis varrónőre, aki hónapokkal azelőtt nála lakott. Amikor Mészler Matild elbeszélte az elmúlt hónapok történetét, akkor a lakásadónője hitetlenkedve rázta a fejét. Bejelentették az esetet a szövetségnek is, amely azután a rendőrség elé vitte a dolgot. A rendőri nyomozás megállapította a leány vallomásának valóságát.

A kamaranékesnő az első napokban udvariasan és finoman bánt Mészler Matilddal. A szőke varróleány pünkösdtől megkérte a művésznőt, hogy az ünnepre engedje haza. Reöde Sarolta magából kikelten támadt Mészler Matildra, az ajtókat bezárta, majd behívta a fürdőszobába és levetkőztette. A ruhákat összehajlítva, elküldte a szállodából és kijelentette, hogy ettől a naptól kezdve ruhá nélkül fogja ott tartani, nehogy megszökjék. Mészler Matild az első pillanatokban nem értette, hogy mi történik vele, majd sirni, könyörögni és toporzékolni kezdett, hogy adják vissza a ruháját. Térdreborult a művésznő előtt, aki azonban hajthatatlan maradt. Még a ruhátlanságot elbirta volna, de az elkövetkező napokon valóságos éheznie kellett. Egy darab kenyérért az inasnak vagy a szobalánynak összetett kezekkel könyörgött. A művésznő külön személyzete előtt, egy fiatal inas és egy hivatalnok előtt is ruhátlanul kellett mutatkoznia. Egy napon kétségbeesésében az ablakhoz ugrott, hogy a szálloda negyedik emeletéről veti magát a korrá. A művésznő azonban ezt az utolsó pillanatban megakadályozta. A művésznő a leányt a hónapok alatt agyondolgoztatta, de ezenkívül ütötte, verte, rugta, csipette és a haját rángatta. Egy ízben eszméletvesztette a leányt a kizsákok

miatt. A szálloda személyzete tudott a dolgról, de nem mertek róla senkinek sem szólni. Mészler Matildnak végre is úgy sikerült megmenekülni, hogy Reöde Sarolta, aki még mindig szép és elegáns nő, Franzensbadba utazott, akkor elengedte, de előbb egy nyilatkozatot íratott vele afélre, hogy fogsága alatt bántódása nem történt és önként tartózkodott nála. A varróleány, aki örült szabadulásának, készséggel írta ezt afélre. De most a rendőrség nagy apparátussal folytatja a vizsgálatot a művésznő ellen.

MOZI

x Az aradi Apollóban az előadások fél 5, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Jón! „A két árva“, D'Ennery és Corman világhírű drámája. A két árva szerepét a két Gish testvér, Lillian és Dorety játssza.

xx Ma szerdán mutatja be az Apolló a „Siron tul“ című nagyhatású filmdrámát. A darab megrázó témája izgalmas eseményei és változatos jelenetei oly haasosak, hogy ez az egyetlen film is alkalmas arra, hogy a magyar filmművészetet európai tőkélyűvé emelje. A nagyszerű darab kiváló alkalmat nyújtott a magyar filmhirességek legkiválóbbjainak: Lillian Gray-nek, Pethes Imrének, Zilahy Gyulának, Pázmánénak és Pázmán Ferencnek fényes tehetségük teljes kidomborítására. A nagyszerű dráma szerdától péntekig marad az Apolló mozgószínház műsorán.

xx Ilona—Putty Lya a legbájosabb filmdiva világhírű alakítása az Urániában. Közkívánatra tesz eleget az Uránia mozgószínház igazgatója azzal, hogy ma szerdán ismét bemutatja a legszebb magyar tárgyú filmdrámát: az Ilonát. A világhírű filmben ismét gyönyörködhet Arad közönsége és élvezheti Putty Lya felülmúlhatatlan temperamentumos művészi játékát. Előadások kezdete fél 5, fél 8 és 9 órakor.

Közkívánatra

ma szerdán

PUTTY LIA

legjobb alakítása.

ILONA

Magyar tárgyú dráma 5 hosszú felvonásban

az aradi URANIA-ban

Előadások kezdete 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor.

— Kezdődik a tejdrágítás. Ma délután az aradi piacon egy asszony tej literjét 10 lejért árusította. Az árdrágításról jelentést tettek a rendőrségen, ahol megállapították, hogy az illető Róth Teréz zádorlaci asszony, aki ellen árdrágítás miatt megindult az eljárás.

LEGUJABB

Anatole France halálát minden percben várják.

Párisból jelentik: Anatole France beteg írta elvesztette eszméletét és állapotja válságosra fordult. A halálát minden percben várják.

KÖZGAZDASÁG

A magyar pénzverde csődje.

Tömegesen kapja a Balkán államokból a megrendeléseket, de nem verethet pénzt, mert berozsdásodtak a gépek.

Budapestről jelentik: A Balkán államok aprópénz szükséglete napról-napra növekedik és a legközelebb levő magyar pénzverdéhez állandóan érkeznek ajánlatok aprópénz verésre. Néhány nappal ezelőtt a görög kormány intézett Magyarországhoz kérdést, hogy milyen feltételek mellett volna hajlandó 30-40 vagon ércpénzt készíteni. Röviddel a görög kormány ajánlata előtt, a bolgár és jugoszláv kormány intézett hasonló kérdést. Magyarország az ajánlatok elfogadása által milliárdos jövedelemhez juthatna, azonban az ércpénz verésnek nagy akadályai vannak. A magyar pénzverő gépek 1918 óta rozsdásodnak a kőbányai gépgyárban. 1919-ben és 1920-ban hozzáfogtak a húszmilliós vaspénz veréséhez és akkor nagymennyiségű vaspénz került forgalomba. Azóta teljesen szilárd a működés. 1921-ben Papanek miniszteri tanácsos intervenciójára az akkori minisztertanács utasította a honvédelmi miniszteriumot, hogy az Ulói-uton levő Kaszárnyát tartsa ki és a helyiségeket a pénzverde céljaira bocsássa rendelkezésre. Azonban a lakóanyagban hisztli családok laktak és így nem adhatták át a Kaszárnyát. Két évvel ezelőtt két istállót kiürítettek és a magyar kormány 600 milliót utalt ki a pénzverde felállítására. A pénzből anyagot vettek, hogy az építkezés megindulhasson. Azonban a kiutalt pénz nem volt elég, a munkások megakadtak és a most milliárdoként érő anyagok az idő folyamán elpusztultak. Egyelőre így szó sem lehet az új pénzverde felállításáról. A milliárdokat jelentő bevételekről azonban nem akar lemondani a magyar kormány és egyelőre az a terve, hogy az állami gépgyárban készítteti el a pénzt. Érdekes,

hogy a múlt évben Románia hasonló ajánlatot tett a magyar kormányra, amelyet el is fogadott és a Weisz Manfréd gépgyárban akarta a pénzverő gépeket felállítani. Azonban ez a terv is meghiúsult. Az ércverő adminisztráció zavartalanul működött egész idő alatt és a kormány többszáz millió adminisztrációs költséget fizet ki.

A valutapiac.

HELYI VALUTAÁRAK. (Október 7.) Francia frank 10.50, svájci frank 36.10, szokol 5.45, dollár 181, font 850, lira 8.75, dinár 2.75, magyar korona 405, osztrák korona 375. *Kifizetések:* Páris 9.90, Zürich 35.60, Prága 5.54, Newyork 179, London 830, Milano 8.20, Belgrád 2.68, Budapest 420, Bécs 385

ZÜRICH NYITÁS. (Október 7.) Berlin 1.2450, Amsterdam 202.62.50, Newyork 522.50, London 2329.75, Páris 27.40, Milano 22.80, Prága 15.57.50, Budapest 0.0068, Belgrád 7.42.50, Bucaresti 2.7750, Varsó 0.000100, Bécs 73.75.

ZÜRICH ZÁRLAT. (Október 7.) Berlin 1.2450, Amsterdam 203, Newyork 523, London 230, Páris 27.45, Milano 22.81, Prága 15.60, Budapest 0.0068, Belgrád 7.4250, Bucaresti 2.7750, Varsó 0.000100, Bécs 0.007375.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Október 7.) *Kifizetések:* Páris 9.80, London 822, Newyork 182, Milano 8.12, Zürich 35.60, Bécs 0.002680, Prága 5.50. *Valuták:* Napoleon 740, aranymárka 43, léva 1.30, török lira 1.05, angol font 830, francia frank 10.10, svájci frank 36, lira 8.40, drachma 360, dinár 2.60, dollár 183, lengyel márka 0.00035, osztrák korona 3750, magyar korona 425, szokol 3.45.

Jön! Jön!
A két árva.

D'Ennery Cormon világhírű drámája.
Gish Lillian és Gish Dorety-val.

Mit mondott

Angheliescu közoktatásügyi miniszter a tanfelügyelők kongresszusán.

(Saját tudósítónktól.) A napokban tartották meg Bucuresztben a tanfelügyelők országos kongresszusát, amelyen Angheliescu közoktatásügyi miniszter elnökölt. A kongresszuson még Ghulescu tanügyi vezérigazgató és az ország összes főtanfelügyelői is megjelentek. Az aradi tanfelügyelőség képviselőjében Oláriu Demeter helyettes tanfelügyelő vett részt. — A kongresszuson az új iskola törvényt tárgyalták részletesen. Szóba került az iskolaépítés, amelynek során megállapították, hogy

új iskolát csakis a miniszter beleegyezésével lehet létesíteni. Az iskolakötelezettségnél Angheliescu miniszter beszédet mondott, amelyben többek között a következőket jelentette ki:

A nép felvilágosítandó, hogy saját érdekében áll gyermekét iskolába küldeni. — A kisebbségi iskoláknál a törvény értelmében minden úgy marad, mint eddig. Az állam ezután is fenntartja a kisebbség iskoláit.

A kongresszus egy teljes napon át tartott és végeztével a tanfelügyelők elutaztak a fővárosból.

Részvénytársaság

a Mars aranybányáinak kiaknázására.

Egy szélhámos francia márkijű trükkje. — Kanadai autógyár a Holdban.

Párisból jelentik: Az ál-márkiról, akinek elfogatásáról hasábos részleteket közöltek napokon át az újságok, most új szenzációs burok kerülnek ki. Az elfogatás részletei: Champaubert márkijű kastélya, a földalatti páncélos kamrák, törbeccsált ékszerészek és a léprement zseniális bandita letartóztatása, mind semmiségekbe törpülnek az ál-márki előző bünlaistroma mellett. A rendőrség megállapítása szerint Champaubert azonos azzal a kitűnő uriemberrel, aki a múlt évben telepedett meg Nantes-ban, mint egy hatalmas kanadai autógyár vezérképviselője. A márkijűt akkor még szerény polgári névvel Gouraud-nak hívták. A prospektusok százaival árasztotta el a város és környék júhi szemü publikumát. Látható volt a prospektusban a gyár belseje, ahol a munkások ezrei dolgoznak, egy másik kép a munka befejeztével műhelyeikből kitóduló impozáns munkástömeget ábrázolt, kis és nagy autók fotografiái, a teherautótól a parányi luxusautóig. A hirdetett árak mélyen alatta voltak a napi áraknak és a gyár, kitűnő előzetekénységéből, még arra is hajlandó volt, hogy az árut egy csekély részlet, az ár negyedrészenek kifizetése után nyomban szállítsa. A hír gyorsan terjedt el és csakhamar a megrendelések özönét kapta Gouraud ur nagy apparátussal dolgozó irodája. — Gouraud nem volt fukar és egy tucat hivatalnok várta parancsait. Azaz, hogy kis idő múltán a szó legszorosabb értelmében „várta”, még pedig a boldog megrendelőkkel együtt, mivel Gouraud-Champaubert ur egy szép napon pompás autójában eltűnt.

Az is kiderült az ál-autógyáros

ál-márkiról, hogy terveinek színtel helyeül nem elégedett meg bolygónkkal, hanem ezen kívül — még pedig meglehetősen messze — a Marson kereste a jó szerencsét. Amint a jelentésekből kitűnik, letartóztatása előtt egy társaság megalapításának gondolatával foglalkozott, amelynek célja a Mars aranybányáinak kiaknázása lett volna. A „márki” úgy látszik szereti a prospektusokat, mivel ez esetben is a röpiratok százai állottak már készen a szétküldésre. Tartalmuk nem mondható éppen mindennapinak. Egészen új és megiepo alapon ígért „biztos” földkeelhelyezéssel kecsegtetik az olvasót: Mars, a titokzatos testvér, tele van arannyal és mivel az arany nem érték a Marslakók szemében, mi sem könnyebb tehát, mint egy új „aranyat-vasért” akciót indítani, amelyben most vasért kapnának a társaság tagjai aranyat, mivelhogy — mondja a mindentudó prospektus — a Marson nagy a vashiány. — A „márki” ur ezért a középkorban mint boszorkánymester bizonyára a máglyán végezte volna: a mai világ csak jót nevet rajta... vagy ki tudja, talán még evvel is fogott volna egy-két jó botondot.

Cenzurat: Prefectura Judeului.

Felelős szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF.

Szőrmebundák

készen és rendelésre

kaphatók

Joanovits Antal szücs
Arad, Bulev. Regina Maria 9,
(Neuman-ház.) Alapítva 1882.

Legjobb gyermekápoló

Höfer 1. számú gyermekhintőpora, Höfer Baby oremó
Raktárak Aradon: Vojtek gyógyszertár.

BORNSTEIN photo-salon, **ARAD,** készít elsőrangú kivitelű fényképek és fényképnagyításokat (új Neuman-ház)

Magyarországnak még 13 kérdésben kell meg-egyeznie Jugoszláviával. Miről tárgyalnak Belgradban?

Belgrádból jelentik: A belgrádi jugoszláv-magyar tárgyalások e héten is folytatódnak Perics Ninkó dr. miniszter elnöksége alatt. Miként a Közlöny belgrádi tudósítója illetékes jugoszláv helyről értesül, a magyar és jugoszláv delegációk eddig nyolc megállapodást kötöttek. Jelenleg további tizenhárom kérdésre vonatkozólag folynak tárgyalások, még pedig a következőkre: az osztrák-magyar koronaadósságok, a letétek, a zár alá helyezések, a kereskedelmi és pénzügyi vállalkozások székhelyének áthelyezése, a nyugdíjak ügye, a léghajózás, a helyi érdekű vasutak, a vízi művek és a vármegyei javak felosztása. — Belgrádban remélik, hogy a tárgyalásokat e hó közepéig sikerül eredményesen befejezni.

Kiadó üzlet és gyárhelyiségek.

A Str. Muresan 3-5. sz. (Nádor-ucca), cirok és kefégyár összes helyiségei megüresedvén, úgy

üzleti mint gyári és raktári

célokra, egészben vagy külön-külön

kiadóknak.

Értekezhetni: Arad, Strada Eminescu 5. (Deák Ferencc-ucca). 5507

Kérjük mindenképp előtte az „OJA” készítményeket

„OJA” Ojadont fogpaszta,
„OJA” arcokrémm,
„OJA” sésborszesz,
„OJA” ajakkenőcs,
„OJA” arcfesték,
„OJA” toalet víz
„OJA” Lotion,
„OJA” hajviz,
„OJA” szájviz,
„OJA” borotváló szappan.

Iroda: BUCUREȘTI, Șerban voda 115. 5709

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés: ára hétköznap 2 lej 50 banu, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmával fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Levelezés.

„HUNEG” e igére válasz van az Aradi Közlöny kiadójában 5712

Alkalmazás.

TÉGLAGYÁRI gépész állást keres. Bauer Sannicolaul-Mare (Nagyszentes-utiklós.) 5695

JÓRAVALÓ, munkabíró mindenféle any azonnali belépésre jó fizetéssel felvétetik. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15.098

SZAKÁCSNÉ, szobaleány jó fizetéssel azonnalra felvétetik Ráczkánál Arad. Ortutay-palota, II. em. ajtó 11. 15.098

HÁZMESTERPAR, gyermektelen, az asszony takarítson, lakás, fűtés, világítás és fűtés mellett felvétetik. Bővebbet Haász hirdetőiroda Arad. Str. Románuluj (Zrinyi-ucca) 5. 16.528

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánkozik háztartás minden ágában jártas középkorú nő. Vidékre elmegy. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15.098

HÁZVEZETŐNŐNEK felvétetik nő azonnal, aki egy nagyobb háztartást önállóan vezetni tud, nagyon jól főz és a fehérenemű rendbentartását is végze, szobaleány és konyhaleány áll rendelkezésére. Dvoratsek üvegyár, Beliu Biharmegye. 5706

DRAUTI jegyzőségnél írások azonnal felvétetik 1500 lej úx és némi mellékjövodelemmel. 5705

Vétel és eladás.

KITÜNŐ HANGU, keresztthuros „Stelzhammer” pianino eladó. Arad. Calea Saguna 161. szám. 16.057

„BACHUS” borszürögép, eredeti Seitz-féle, teljesen kifogástalan karban, eladó. Hámory-gazdaság Arad, Strada Eminescu 5. 5574

EISZ LIPÓT fotószalonja, Arad, Str. Bratianu 12. (Weitzer J.-ucca 10.)

Gyermek portraik és interieur felvételek a legszébb kivitelben eszközöltetnek.

ANTALFY szücsmester Szőrmeáruk átalakítását jutányosan és pontosan eszközölöm. Nagy választék színes és fekete rókákban. 5501 Arad, Str. Matel Corvin (Hunyadi-u.)

LICHTWITZ

LIQUEURS

TIZENKÉT személyes és 6 személyes ezüst evőeszközök, Biedermayer salonn és székek, barokk-ebédlő, szalon, hálóberendezés, börgarnitúra, könyvszekrények, íróasztalok, antik szekrény, tükrök, asztalneműk, hintaszék, szekrények, fotelek, kőzitmunkák, festmények, számovár, dísztárgyak, frack öltöny, télikabátok, stb. eladó. Arad, Str. Consistorului (Batthyány-ucca) 12. I. emelet jobb. 1000

STRÁFKOCSIK, lőszerszám eladók. Arad, Strada Cuza Vodă (Thököly Imre-ucca) 9. 5707

BIZOMÁNYBA VESZÉK complete szobaberendezéseket, bútorokat, darabszámra, szőnyeget, ezüst, mü, antik, bronz és dísztárgyakat, ékszerket, festményeket, fehéreneműket, szőrméket stb. — Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca.) I. em. jobb. 1000

ELADO 50 méhcsalád b5 mézkeszettel. Bővebb felvilágosítás Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T. Arad. 10.131

Oktatás.

FRANCIA, ANGOL órákat vennék perfect nyelvtanárától. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3909

Különféle.

ELSŐRANGU HAZIKOSZT kapható egy intelligens családnál. Calea Bihorului 2-4-6. (volt Nagyvárad-ut) sarkán, Schvarcz-ház, emelet 30. olcsó áron. — Ugyanott egy zongora is kibérelhető. 2000

HASZNALT OLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

Tőkebefektetésre

alkalmas belvárosi emeletes bérház 340.000 lejért eladó. — Megbízott: Uranul-iroda Arad, főpostával szemben.

Az Erdélyi Élet

minden szombaton szenzációs tartalommal jelenik meg. Állandó politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági közlemények a legjobb írók és újságírók közreműködésével. Olvassa és terjessze!

Ha szép akar lenni, használjon **Kulka-féle** Liliomtej-crémet, Liliomtejszappant és Liliompudert.

Kapható kizárólag: Városi gyógyszerár „Fekete Sas”-ház, Timisoara, Szt. György-tér. 393

Perfekt fényező mestert

keresünk kis fényező műhely o o önálló vezetésére. o o

„FICHET” pénszekrénygyár, Bucaresti, Str. Hantig No. 21. Jelentkezni személyesen, vagy levél útján bizonyítványokkal. 5703

Ha olcsó és praktikus

alkalmi ajándékot akar beszerezni, úgy forduljon

Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca), I. emelet jobb alá. 1000

„Hermes” 13.002. 6643

Gyakorlott

kötők és kötőnök

minden időben, jó javadalmazásu foglalkozást találnak

M. VOGELSANG

kötött sportcikkék gyárában SIBIU (NAGYSZEBEN.)

Golyós csapágy

automobilok, rosták, Máv. cséplőgépek részére és mindenféle ipari gépeket 5042

JAVIT

PESCHL, különlegességi szaküzem

BUCUREȘTI, Str. Gen. Bertheloi 29.

Újságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban

kapható a kiadóhivatalban

Tégla

nagyméretű, kitűnő minőségű

cserép

duplafalcos 253. sz. legjobb minőségben, legjutányosabb árban kapható

Pollák Sándor gőztéglegyárában, Aradon.